

Blage kazne za greške sudija i tužilaca

Sarajlija Enver Backović je dvaput ostao bez istih stvari. Prvi put su njegov novac i skupocjeni nakit uzeli pljačkaši, a drugi put su nestali iz sudskog spisa gdje su čuvani kao dokazi. Iako je policija brzo pronašla pljačkaše, Backović je pravdu na Općinskom sudu u Sarajevu bezuspješno čekao skoro deceniju. Kako optuženi nisu dolazili, ročišta su otkazivana i slučaj je završen bez presude.

Disciplinske komisije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) su smatrale da je sudija Milorad Krkeljaš kriv za zastaru u ovom predmetu pa su ga zbog toga kaznile javnom opomenom.

Ipak, ta kazna nije pomogla Backoviću da dobije svoj novac i nakit natrag jer je nakon propalog suđenja morao istom sudu dokazivati da su njegovo vlasništvo. U tome nije uspio i do danas nije vratio svoje dragocjenosti.

Sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima u Bosni i Hercegovini (BiH) je tokom posljednjih devet godina izrečeno oko 200 disciplinskih kazni, najčešće za kašnjenje u radu. Zbog nerada su osumnjičeni za krivična djela prolazili nekažnjeno, a građani predugo čekali na pravdu.

Oni su, uglavnom, samo opomenuti ili su im privremeno smanjene plaće, [a tek je sedmero tužilaca i sudija ostalo bez svog posla](#). Iako su ih kazne trebale natjerati da rade bolje, neki od njih su ponavljali prekršaje, a drugi napredovali do važnih pozicija u pravosuđu.

Tako je bilo i u slučaju sudije Krkeljaša koji je nakon opomene unaprijeđen u sudiju Vrhovnog suda Federacije BiH. On ne smatra da je odgovoran što pljačkaši nisu osuđeni:

„Nekad naše društvo očekuje da smo mi supermeni, ali nismo. Mi smo obični ljudi“, kaže on.

VSTV godinama tolerisao nerad sudije

Dvaput oštećen

Iz doma porodice Backović su u proljeće 2001. godine pljačkaši odnijeli više od 80.000 maraka, nakit i drago kamenje.

Enver Backović ni za dva sudska procesa nije uspio vratiti novac, nakit i drago kamenje koji su ukradeni iz njegovog stana. Dragocjenosti su nestale iz policijskog depoa i sefa banke (Foto: CIN)

„Bilo je tu, naravno, jako vrijednog nakita, porodičnog, starog, nekakvih almas-grana i tako. To je gotovo neprocjenjivo, prije svega emotivno neprocjenjivo, a što se tiče nominalne vrijednosti, to su sigurno desetine hiljada maraka“, opisuje Enver Backović.

Iste godine sarajevska policija i tužilaštvo su otkrili

pljačkaše i kod njih pronašli ukradene stvari. Sudski proces je počeo brzo pred Općinskim sudom u Sarajevu, ali pravda nije bila ni brza ni efikasna. Suđenje je trajalo skoro deset godina i na slučaju je radilo pet sudija.

Sudija Milorad Krkeljaš je preuzeo slučaj 2008. godine. Tokom dvije i po godine zakazao je pet ročišta, ali nijedno nije održano jer se optuženi nisu pojavljivali. Bez obzira na to, sudija nije tražio pritvor, a za Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) tvrdi da mu tadašnji zakon nije dozvoljavao da za optuženim raspiše potjernicu.

Slučaj Backovića je zastario 2011. godine i presuda nikada nije donesena.

Prekršaje sudija i tužilaca istražuje Ured disciplinskog tužioca (UDT). Kada saznaju da je neki sudija ili tužilac napravio prekršaj, dužni su da to provjere i podignu disciplinsku tužbu. O kazni odlučuju druge sudije i tužioci koje VSTV odredi kao članove disciplinskih komisija.

Tužioci iz UDT-a su tražili da se sudija Krkeljaš kazni u vezi sa slučajem Backovića. Disciplinske komisije su utvrdile da on nije uradio sve što je mogao kako bi pronašao optuženog i okončao predmet. Za nemar su ga kaznili blažom disciplinskom kaznom – javnom opomenom.

Krkeljaš kaže da je on bio „žrtveni jarac“ te da je u to vrijeme VSTV kažnjavao više sudija kako bi opravdao rad disciplinskog organa: „Povrijeđen sam kao čovjek jer su oni zbog nekih drugih razloga mene kaznili da bi se zaštitili, da bi se predstavili kao neko ko vodi brigu“.

Backoviću, sa druge strane, ova kazna ništa ne znači: „Pravda treba da bude brza i efikasna i racionalna. Svaka druga pravda je besmislena“.

On će na svoju još čekati jer mu je zastara slučaja donijela nove probleme. Proces je završen bez presude, odnosno nije

utvrđeno da su pronađeni novac i nakit kod optuženih zaista ukradeni niti ko im je stvarni vlasnik pa je Sud odlučio dragocjenosti vratiti optuženim.

„Ja sam bio šokiran”, prisjeća se Backović trenutka kada je za to saznao.

Jedino što je mogao učiniti bilo je da tuži optužene i u novom suđenju dokaže da su ukradene stvari njegove. Tokom tog suđenja uslijedilo je još jedno iznenađenje. Backović je saznao da su zlato, drago kamenje i novac nestali iz policijskog depoa i sefa Union banke u kojem je Općinski sud iz Sarajeva čuvao dokaze. U kovertama je ostala bižuterija i jeftiniji nakit.

„To je, bolan, dio sudskog spisa, razumijete Vi?! Znači da su dijelovi sudskog spisa nestali”, kaže Backović.

Iako rukovodi Općinskim sudom u Sarajevu skoro šest i po godina, predsjednica Janja Jovanović tvrdi da ne zna da li su dokazi zaista nestali.

Zbog nestalih dokaza Backović je 2017. godine podnio krivičnu prijavu Kantonalnom tužilaštvu u Sarajevu, a ova institucija još provjerava navode iz njegove prijave.

Bivši predsjednik Općinskog suda u Kalesiji Ibrahim Omerović je odgodio odlazak u zatvor osuđenom za pokušaj ubistva. Disciplinski je kažnjen smanjenjem plaće, a danas radi kao advokat (Foto: CIN)

Napredovanje poslije kazne

Disciplinske kazne ne otežavaju sudijama i tužiocima napredovanje u karijeri, a članovi VSTV-a mogu odlučiti da li će te sankcije uzeti u obzir pri njihovom imenovanju na pravosudne funkcije. Potpredsjednica VSTV-a [Ružica Jukić](#) kaže da do sada to nisu radili:

„Vijeće nije puno na to gledalo, jer vidite da ima slučajeva gdje su bile i zastare i sve pa je napredovao. Očito da Vijeće nije gledalo“.

Blaga disciplinska mjera nije loše utjecala ni na karijeru sudije Krkeljaša. Nakon što je kažnjen za nemar u radu u Općinskom sudu u Sarajevu, imenovan je za sudiju Vrhovnog suda FBiH. U međuvremenu je bio i sudija Okružnog suda u Istočnom

Sarajevu.

Novinari CIN-a su pronašli još pet slučajeva u kojima su kažnjene sudije i tužioci unaprijeđeni i ponovo izabrani na rukovodeće pozicije. Neki od njih su imenovani i za predsjednike sudova, a među njima je i sutkinja Općinskog suda u Gradačcu Slobodanka Kojić. Ona je radila na tri predmeta krađe, prevare i nasilničkog ponašanja koje nije okončala i zbog čega su predmeti zastarjeli.

“Zbog toga je došlo jer sam ja kao sudija bila preopterećena predmetima”, kaže sutkinja Kojić za CIN.

Disciplinska komisija ju je 2013. godine kaznila smanjenjem plaće za pet posto tokom tri mjeseca. Bez obzira na to, članovi VSTV-a su je četiri godine kasnije po drugi put izabrali za predsjednicu Suda.

Ona kaže da je pritom nisu pitali za prekršaj.

Ni [Jadranku Grčeviću](#) kazna nije bila prepreka u karijeri. Godinu dana nakon disciplinske kazne članovi VSTV-a su ga po treći put izabrali za predsjednika Osnovnog suda u Brčko distriktu. Grčević je kažnjen javnom opomenom jer je u medijima komentarisao slučajeve koje su vodili tužilaštvo i policija.

Evropska komisija preporučuje da bi kažnjenim sudijama i tužiocima trebalo na određeno vrijeme zabraniti imenovanje u drugu pravosudnu instituciju ili na mjesto glavnog tužioca i predsjednika suda. I neki od članova VSTV-a imaju takvo mišljenje, ali pod jednim uvjetom.

„Samo kad su baš teške povrede da određeno vremensko razdoblje ne mogu napredovati, neka ostanu na toj poziciji na kojoj se nalaze“, kaže član VSTV-a sudija Selim Karamehić.

Sudija Milorad Krkeljaš je kažnjen javnom opomenom jer mu je predmet zastario u Općinskom sudu u Sarajevu. Danas je sudija Vrhovnog suda FBiH (Foto: Nezavisne novine)

Osuđenik na slobodi, sudija u sudu

Komisije VSTV-a su od 2010. do polovine 2019. godine izrekle **217 disciplinskih kazni sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima** koji su kršili Zakon o VSTV-u i Etički kodeks. Više od pola ih je kažnjeno blažom disciplinskom kaznom.

58

PISMENIH OPOMENA

- izriču se za lakše prekršaje

JAVNIH OPOMENA

- izriču se za lakše prekršaje

66

80

SMANJENJA PLAĆA

- izriču se za ozbiljnije prekršaje

PREMJEŠTANJA

- izriču se kako bi se sudije ili tužiocu udaljili sa rukovodećih pozicija

4

7

RAZRJEŠENJA

- izriču se za teške prekršaje, nepoštenje, prevaru, korupciju ili prikrivanje činjenica

POSEBNE MJERE

- izriču se da bi sudije ili tužiocu učestvovali u programu rehabilitacije ili usavršavanja

2

• **Izvor:** Ured disciplinskog tužioca - VSTV

CIN Centar za istraživačko novinarstvo

Zbog grešaka sudija i tužilaca optuženi su izbjegavali zatvor, a presude i optužnice nisu pisane. Novinari CIN-a su otkrili više ovakvih slučajeva, a među njima su i predmeti osoba koje pravosudne institucije godinama istražuju.

Početakom 2011. godine Merced Hadžić zvan Mirso Švicarac je već bio dobro poznat bh. građanima. U medijima je predstavljan kao opasni momak iz kriminalnih krugova, a povezivali su ga sa pucnjavama i reketiranjem tuzlanskih ugostitelja.

Te godine je zbog pokušaja ubistva osuđen na dvije i po godine zatvora. Međutim, u zatvor nije otišao zahvaljujući predsjedniku Općinskog suda u Kalesiji Ibrahimu Omeroviću. Hadžić je predsjednika Suda zamolio da mu odgodi odlazak u zatvor jer ima nezaposlenu suprugu i maloljetno dijete kojima bi bila ugrožena egzistencija. Tražio je vrijeme da na slobodi porodici obezbijedi ogrjev, a sudija je odgodio odlazak u zatvor, ne tražeći dokaze za Hadžićeve tvrdnje. On je slobodu iskoristio da pobjegne u Hrvatsku, ali je ubrzo uhapšen i izručen u BiH.

Komisije VSTV-a su kaznile Omerovića jer je nemarno postupio. On, međutim, i dalje tvrdi da je Hadžićeva molba bila dovoljna za odluku koju je donio i da nije bila praksa da se od osuđenih traže dokazi kad prvi put traže odgodu zatvora: „Praksa je da se prvi put to malo šire gleda. Hajde, nema veze, blaže. Evo ti tri mjeseca!”

Osim toga, dozvolio je namješteniku Suda da radi njegov posao, a daktilografkinji Jasmini Jahić potpisao potvrdu da je u Sudu radila poslove pravnika.

Zbog svega ovog Omerović je kažnjen smanjenjem plaće za 20 posto tokom šest mjeseci, a smatra da kaznu VSTV-a nije zaslužio.

„Po mom mišljenju, to je mašina koja radi kako radi, koja melje koga želi. Za koga hoće da ima razumijevanja, nađe uvijek razloge i onda ga oslobode”, kaže Omerović koji je

prije šest godina iz Suda prešao u privatnu advokatsku praksu.

Blage kazne

“ (...) neće da zakazuju ništa, ne mogu ništa učiniti. Sve je moje bilo uzalud što sam poduzimao”, kaže Zvonko Kompari koji se Ustavnom sudu BiH žalio zbog nerada Općinskog suda u Sarajevu i sutkinje Mirsade Helić.

On je 1991. godine tužio svoje komšije, tvrdeći da su dobili stan koji je pripadao njegovom ocu i još čeka presudu.

Ustavni sud BiH mu je dodijelio 3.000 KM odštete, a disciplinske komisije VSTV-a su sutkinji Helić smanjile plaću zbog nerada na ovom i još tri predmeta.

Sudije i tužioci su najčešće kažnjavani baš zbog kašnjenja u radu.

Tužioci UDT-a godišnje dobiju oko hiljadu prijava, a samo mali broj ih se pokaže osnovanim – otprilike svaka trideseta.

Iako kažnjene sudije i tužioci sa kojima su novinari CIN-a razgovarali misle da su ih kolege VSTV-a strogo procjenjivale, analiza disciplinskih kazni pokazuje da komisije, ustvari, blago kažnjavaju. Više od polovine kazni su pisane i javne opomene koje se izriču za lakše prekršaje. Sedam sudija i tužilaca je razriješeno dužnosti.

Blagim kaznama kažnjeni su oni koji su: kasnili sa odlukama, arhivirali nezavršene predmete, propuštali da ispune godišnju normu, neprimjereno se ponašali ili radili na slučajevima zajedno sa članovima porodice.

Članovi VSTV-a nisu mogli dati generalnu ocjenu kaznene politike. Rekli su da se svaki slučaj posebno cijeni. Svrha disciplinskih postupaka je da kazni one koji su učinili prekršaj, ali i da drugim u pravosuđu bude opomena da takvo nešto ne učine.

“Mi smo, ipak, posebna, specifična kategorija profesije koja mora da ima daleko jače i odgovornije principe, uzuse svog ponašanja”, kaže sudija Selim Karamehić, član VSTV-a.